

Temel İhtiyaçlar Çalışma Grubu

Ulusal İstişare Toplantısı Notları

Tarih & Yer	10 Ekim 2024, Hibrit Toplantı (Ankara & Çevrimiçi)
Toplantı Başkanı	Ahmet Ünver (UNHCR)
Notları Hazırlayan	Büşra Seray Düzyol (UNHCR)
Katılımcı Kurumlar	
ACTED, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, ASAM, Building Markets, Care International, Caritas Türkiye, DRC, DG ECHO, Elaf RD, Genç Hayat Vakfı, GIZ, IBC, IFRC, IOM, IRW, Islamic Relief Türkiye, SARD, Save the Children, SENED, Shafak, Support to Life, Türk Kızılay, Tzu Chi, UNFPA, UNHCR, UNICEF	
Toplantı Gündemi	
1. Giriş & Tanıtımlar	4. Tartışma Oturumu: 2025 Yılı için Önceliklendirme
2. Temel İhtiyaçlar Sektörü 2024 Yılı Değerlendirmesi <ul style="list-style-type: none">İlerlemelerFinansman seviyesiEksiklikler	<ul style="list-style-type: none">Öncelikli grupların belirlenmesiCoğrafi hedeflemeÖncelikli müdahale alanlarının ve modalitelerin belirlenmesiBelediyelere ve kamu kurumlarına destek
3. Mevcut Durum <ul style="list-style-type: none">UNHCR Kurumlar Arası Koruma İhtiyaç Analizi 8. TurSUY kısa program güncellemesi, MEB ve PAB sunumSorular ve Cevaplar	5. Fon Çağrısı <ul style="list-style-type: none">Uygulamaya yönelik kılavuz bilgilerZaman çizelgesi
	6. Diğer Konular ve Katkıları
Temel İhtiyaçlar Sektörü 2024 Yılı Değerlendirmesi	
<u>İlerlemeler ve Finansman Seviyesi</u>	
<ul style="list-style-type: none">Temel İhtiyaçlar sektörünün 2 genel hedef altında 11 göstergesi vardır.İlk hedef, geçici koruma sağlanan en hassas durumdaki Suriyelilerin, uluslararası koruma başvuru ve statü sahiplerinin ve ev sahibi toplumun hassas durumdaki üyelerinin yaşam koşullarının iyileştirilmesidir.<ul style="list-style-type: none">Gösterge 1.1.1, barınma desteğini kapsamaktadır ve bu desteklenenlerden yararlananların sayısı 13 bin civarındadır. Yaklaşık olarak 11.600 faydalanıca 3RP altında ulaşılmıştır. Geçen sene bu gösterge altında yapılan raporlama 30 bin civarında iken bu sene bir düşüş yaşanmıştır fakat bu seneki durum daha önceki senelerde gözlemlenen trendler ile uyumludur.Gösterge 1.1.2 ortaklar tarafından genellikle ulaşımaya yönelik doğabilecek acil ihtiyaçlar için kullanılmaktadır ve bu gösterge altında gözlemlenen düşük sayılar beklentiye uygundur.1.2.1, nakit yardımıyla ilgili göstergedir. SUY verileri de katıldığında bu gösterge altında yaklaşık 1.7 milyon faydalanıca ulaşılmıştır. 3RP altında kaydedilen ilerleme (97 bin) ise hedefin gerisindedir. Bu başarı oranı yüzde olarak düşük görünse de (%9) daha önceki senelerin trendine uygundur. Bu gösterge altında kısa hazırlık yardımı, çeşitli tek seferlik nakit yardımları ve kurumların düzenli sağladığı nakit yardımları raporlanmaktadır. Son yıllara bakıldığında bu gösterge altındaki programların beklenenin altında fonlandığı görülmektedir.1.2.2 acil durum kitlerinden faydalanan kişilerin sayısını ifade eder ve 3RP altında yaklaşık 16 bin kişiye ulaşılmıştır.1.2.3, aynı ve gıda için nakit faydalancılarını göstermektedir ve 3RP altında yaklaşık 150 bin kişiye ulaşılmıştır. Geçen sene ile kıyaslandığında (31 bin) bu sene ulaşılan faydalancı sayısı artmıştır fakat hedeflenen ilerlemenin çok altındadır.1.3.1, hijyen kitlerinin dağıtımını kapsamaktadır ve 3RP altında yaklaşık 39 bin kişiye ulaşılmıştır. 1.3.2 göstergesi ise hijyen farkındalık oturumlarından faydalanan kişileri ifade eder ve 3RP altında yaklaşık 8.400	

kişiy eğitim verilmiştir. Hijyen kiti dağıtımı ve farkındalık oturumlarında geçen seneyle kıyaslandığında düşük başarı oranı gözlemlenmiştir. Fakat bu gösterge altında bir raporlama eksikliği de mevcuttur ve sene sonuna kadar raporlamanın tamamlanmasıyla hedeflere ulaşılabilir.

- Geçim kaynaklarına geçiş eğitimlerini kapsayan 1.4.1 göstergesinde ise benzer şekilde çok sınırlı bir ilerleme kaydedilmiştir. Bu sınırlı ilerlemenin sebebi raporlamadaki sorunlardan ziyade sahada çok az sayıda faaliyetin yürütülmesidir.
- Çıktı 2, ulusal kapasitenin desteklenmesiyle ilgilidir ve ortaklar destekledikleri kurumların sayısını bu çıktı altında raporlamaktadır. İndikatör sadece tamamlanan programların sayısını gösterdiği için henüz devam eden programların sayısı görülmemektedir ve ilerleme gerçeğın altında gözükmemektedir. Halihazırda devam eden programları da yakalamak adına bu göstergede bir değişikliğe gidilmesi önümüzdeki sene için söz konusudur.
 - Belediyelere ve kamu kurumlarına sağlanan altyapı desteğini kapsayan 2.1.2 göstergesi altında 21 program raporlanmıştır. Geçen seneye göre (9 program) ilerleme kaydedilmiştir.
- Temel İhtiyaçlar Sektörü Gösterge Paneline [bu linkten](#) erişebilirsiniz. Raporlama ile ilgili konularda ortaklar Özgür Savaşçoğlu (savascio@unhcr.org) ile iletişime geçebilir.

Eksiklikler

- Müdahale kapasitesini tespit etmek üzere 3RP üzerinden fon çağrısında bulunan 24 partner ile iletişime geçildi ve 18 partner bu çalışma için geri bildirimde bulundu. Bu konu özelinde TİÇG tarafından hazırlanan özet nota [bu linkten](#) ulaşabilirsiniz.
- Türkiye'de gözlemlenen yüksek enflasyon ve artan asgari harcama sepeti, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamasını zorlaştırmış ve desteğe olan talebi artırmıştır. Ancak, yeterli finansman eksikliği 2024 yılında müdahalelerde bulunan tüm partnerleri etkilemiştir. Buna rağmen, partnerler hem 3RP çerçevesinde hem de deprem müdahalesi kapsamında sağlanan finansmanla faaliyetlerini sürdürmüş ve kısmi ilerlemeler kaydedilmiştir.
- Faydalanıcıların taleplerine bakıldığında, temel ihtiyaç desteği, mesken rehabilitasyonu, kira ve nakit yardımlarına yönelik artan bir ihtiyaç olduğu görülmüştür. Özellikle nakit yardımlarında, hedef gruplar ve faydalanıcılar, esnek ve kısıtlama olmaksızın çok amaçlı nakit yardımı ya da kısıtlamasız kupon desteği gibi mekanizmalar üzerinden yardımları almayı tercih etmiştir.
- Bunun yanı sıra, hijyen kitlerinin sürdürülebilirliği açısından 2024 yılında tedarikin devam etmesi gerektiği belirlenmiştir. Geçim kaynaklarına geçiş konusunda ise, 2024'ün başında bilgilendirme oturumları gibi bazı aktiviteler düzenlenmiş, ancak fon eksikliği nedeniyle ilerleme durmuş ve kadın istihdamını destekleyecek projelere olan ihtiyaç öne çıkmıştır. Kurumsal destek alanında, 2024'ün başlarında bazı belediyeler ve kamu kurumları destek almaya başlamış ve bu projeler 2025 yılı sonuna kadar devam edecek olduğundan olumlu bir ivme kaydedilmiştir.
- Genel zorluklara bakıldığında, finansman eksikliği ve kurumların yönlendirme kapasitelerinin yetersizliği dikkat çekmiştir. Gelecek adımlarda, TİÇG kapsamında aktif ve katılımcı bir bilgi paylaşımının yapılması, fon kısıtlamaları göz önüne alındığında donörlerle iletişimin önceliklendirilmesi, en hassas durumda olan bireylerin öncelikli hale getirilmesi, mükerrerliğin önlenmesi ve geçim kaynaklarına geçiş aktivitelerine öncelik verilmesi kritik öneme sahip olmuştur.

Mevcut Durum

UNHCR Kurumlar Arası İhtiyaç Analizi 8. Tur

- Kurumlar Arası İhtiyaç Analizi, 2020'den beri sürdürülen bir çalışmadır ve Türkiye çapında hem Suriyeli hem de diğer uyrukların durumlarını, ihtiyaçlarını, kapasitelerini ve kendi çözümlerini tespit etmektedir.
- 8. Tur için yaklaşık 2 bin hane ve 9.500 civarı birey ile 24 Haziran – 26 Temmuz tarihleri arasında görüşüldü. Suriyeli haneler çoğunlukta olduğu halde birçok uyruğun ihtiyaçlarını ve durumunu öğrenmek amacıyla çalışmanın kapsamı geniş tutulmuştur. Görüşme yapılan kişilerin %98'i Göç İdaresi Başkanlığı'nda kayıtlıdır.

- İş piyasasına erişim kapsamında 6. Tura kıyasla hem kayıtlı hem resmi olarak istihdam edilen kişilerin sayısı artmıştır. Bireylerin %22'si iş piyasasına erişiminin olmadığını belirtirken temel işsizlik sebepleri arasında iş arama (%17), çalışmaya uygun durumda olmama (%14), ve uzun süreli sağlık sorununa ya da engelliliğe sahip olma (%14) yer almıştır.
- Ekonomik bağımlılık oranı, çalışan bireylere kıyasla çalışmayan bireylerin sayısını ifade eden bir göstergedir. Bu oran, genellikle çocuklar, yaşlılar ve iş gücüne katılmayan diğer bireylerin, ailede çalışan kişilere olan ekonomik bağımlılığını ölçer. Ekonomik Bağımlılık oranı, Suriyeli ve Iraklı hanelerde en yüksek seviyede kadın reisi olan hanelerin, reisi erkek olan hanelere kıyasla daha yüksek ekonomik bağımlılık oranına sahip olduğu gözlemlenmiştir.
- Görüşme yapılan haneler arasında birincil gelir kaynakları arasında kayıt dışı istihdam (düzensiz/günlük işler), kayıtlı istihdam ve kayıt dışı istihdam (uzun süreli/düzenli işler) yer almaktadır. Birinci sırada gözlemlenen işler sürdürülebilir gelir kaynakları değildir ve görüşme yapılan hanelerin %71'i son zamanlarda ekonomik durumlarının kötüleştiğini bildirmiştir.
- Görüşülen hanelerden %82'si temel ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamamaktadır ve özellikle kadınlar bu konuda daha çok zorlanmaktadır. En yüksek karşılayamama oranı Ege bölgesinde ve İranlılar arasında gözlemlenmiştir.
- Birçok hane hayatta kalma stratejileri belirlemektedir ve en çok kullanılan strateji borç para almaktır. Kira ve gıda karşılanması en zor giderlerdir.
- Hanelerin %48'i sosyal yardım aldığını teyit etmiştir (%30'u düzenli, %18'i tek seferlik yardım almaktadır). Katılımcıların %5'i hanelerinde çalışan bir çocuk olduğunu raporlamıştır.
- Çocukların okula devam etmesinde karşılaşılan en temel güçlük maddi zorluklar (37%) olarak raporlanmıştır. Çocukların okul dışı kalmasının sebepleri arasında ilk sırada maddi zorluklar (38%) raporlanmıştır ve buna ek olarak katılımcıların %28'i sağlık hizmetlerine erişmeye çalışmış ancak erişememiştir.

SUY Güncellemeleri

- Türk Kızılay tarafından KızılayKart altında yürütülen YSUY programı hakkında güncellemeler paylaşıldı.
- Eylül 2024 itibarıyla SUY programı kapsamında 571 milyon TL nakit yardımı yaklaşık olarak 1 milyon 143 bin faydalanıca sağlanmıştır. Takdir hakkı kotası altında bu yardımdan yararlanan kişilerin sayısı yaklaşık 29 bindir. T-SUY kapsamında ise Eylül ayında 300 milyon TL nakit yardımı 373 binden fazla faydalanıca ulaştırılmıştır.
- YSUY genelinde Eylül ayında yaklaşık 718 bin hane yardım başvurusunda bulunmuş ve 2024 yılında 62 binden fazla yeni kart dağıtılmıştır. Eylül ayında toplamda 872 milyon TL civarında yardım tutarı ile 1 milyon 500 binden fazla yararlanıca ulaşılmıştır.

Asgari Harcama Sepeti

- SUY ve T-SUY programları için Ağustos 2024 Asgari Harcama Sepeti (MEB) hesaplaması Türk Kızılay Tarafından sunuldu.
- MEB, hedeflenen grupların harcama alışkanlıkları ve temel hane ihtiyaçları göz önünde bulundurularak Sphere Standartlarına göre hesaplanmaktadır. SUY programları kapsamında iki ayrı MEB geliştirmektedir ve ortalama hane büyüklüğü, Tüketici Fiyat Endeksi, SUY ve T-SUY faydalancılarının harcama alışkanlıkları dikkate alınarak program özelinde uygulanmaktadır.
- Ağustos 2024'te kişi başı SUY MEB 4107 TL ve T-SUY MEB kişi başı 5286 TL olarak hesaplanmıştır. Tutarlar piyasa fiyatları (gıda ve gıda dışı ürünler için) ve TÜİK verileri (kira, kamu hizmetleri, ulaşım, vs. için) temel alınarak hesaplanmıştır. Gıda sepeti kişi bazında, diğer bileşenler ise hane bazında hesaplanmaktadır.

Yardım Öncesi Ana Çizgisi Sunumu

- Türk Kızılay İzleme ve Değerlendirme Ekibi, SUY ve T-SUY yararlanıcıları ve yararlanıcı olmayan haneler için sosyo-ekonomik göstergelere, olumsuz başa çıkma stratejilerine ve gıda güvenliği durumuna odaklanan Yardım Öncesi Ana Çizgisi Araştırmasını sundu.

- Veriler, Eylül 2023 – Ocak 2024 tarihleri arasında hanehalkı düzeyinde toplanmıştır. Çalışma İstanbul, Anadolu/Trakya, Ege, Akdeniz ve Güneydoğu olmak üzere 5 bölgede yürütülmüştür.
- **Sosyo-ekonomik göstergeler** açısından bakıldığında, SUY ve T-SUY yararlanıcıları ile yararlanıcı olmayanların nakit yardımı olmadan aylık ortalama işgücü gelirleri önemli bir farklılık göstermemektedir ve hane başına neredeyse bir çalışan birey düşmektedir. Hane başına çalışan oranı, yardım almayan hanelerde en yüksek, T-SUY faydalanıcısı hanelerde ise en düşüktür.
- Bu gruplar içinde SUY faydalanıcıları en yüksek ortalama hane harcamasına sahipken, hedef gruplara bakılmaksızın harcama payında ilk üç kalem gıda, kira ve giyimdir. Benzer şekilde, tüm hedef gruplar en çok arkadaşlarına ve yerel mağazalara sırasıyla gıda, kira ve gıda dışı harcamalar nedeniyle borçludur.
- Azaltılmış Baş Etme Stratejisi Endeksi (rCSI), sıklıkla gıda güvenliği için temsili bir gösterge olarak kullanılan bir endeks olup, T-SUY yararlanıcılarının en yüksek düzeyde hassas durumda Ege, İstanbul ve Anadolu bölgelerinde olduğunu, SUY yararlanıcılarının ise Akdeniz ve Güneydoğu'da en yüksek düzeye sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca tüm hedef gruplar başa çıkma stratejisi olarak daha az tercih edilen gıdaları satın almayı ve öğünleri azaltmayı benimsemektedir.
- Buna ek olarak, **Geçim Kaynakları Baş Etme Stratejisi Endeksi (LCSI)**, T-SUY yararlanıcıları, SUY yararlanıcıları ve yararlanıcı olmayan haneler karşılaştırıldığında T-SUY yararlanıcılarının Ege, Anadolu ve İstanbul bölgelerinde daha fazla hassas durumda olduğunu ve Akdeniz ve Güneydoğu'daki SUY yararlanıcılarının diğer gruplara göre daha fazla hassas durumda olduğunu göstermektedir.
- **Gıda Güvenliği** analizi, T-SUY, SUY ve yardım almayan hanelerin neredeyse dörtte üçünün kabul edilebilir gıda tüketim puanlarına sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır. T-SUY hanelerinin %20'sinden fazlası et, meyve, süt ve süt ürünleri gibi gıda maddelerini neredeyse hiç tüketmemektedir. Bu oran SUY hanelerinde de %20 civarında gözlemlenmiştir.

Tartışma Oturumu: 2025 Yılı için Önceliklendirme

Öncelikli Grupların ve Coğrafi Alanların Belirlenmesi

- Ortaklara önceliklendirilmesi gerektiğini düşündükleri gruplar, coğrafi olarak önceliklendirilmesi gereken alanlar ve müdahale için önceliklendirilecek modaliteler ve alanlar soruldu.
- Toplantı katılımcılarının geribildirimleri ile yapılan hızlı değerlendirme bölümünde, ekonomik bağımlılığın yüksek olduğu çok sayıda çocuğun, engelli bireyin, ve yaşlının olduğu mülteci hanelerin Türkiye'de en yüksek kırılganlık grubunda olduğu ifade edilmiştir. Bu grupları kadının reis olduğu haneler, mevsimsel işler ile geçimini sağlayan haneler ve C-ESSN'den faydalanan haneler takip etmiştir. Kayıt imkanlarına erişemeyen gruplar da ihtiyaçları ve kırılganlıkları yüksek gruplar olarak sıralanmıştır.
- Katılımcılar coğrafi önceliklendirmeleri sorulduğunda, en fazla ihtiyacın depremden etkilenen illerde olduğunu, bu illeri depremden sonra göç hareketliliğinden etkilenen başta Adana, Mersin, İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere büyük şehirlerin takip ettiğini belirtmiştir. Yerleşim tipi açısından en yüksek ihtiyaçların katlanabilir konteynerlerden oluşan geçici yerleşimlerde olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar vaka bazlı olarak kentsel alanda önemli ihtiyaçların olduğunu, kırsal alandaki hanelerin ise hizmet ve imkanlara erişimde sorunları olduğunu ifade etmiştir.

Tartışmadan Notlar:

- Özellikle İstanbul'da gözlemlenen kayda erişimde problem yaşayıp kayıtlı olamayan ve ailesinde engelli ya da özel sağlık ihtiyacı olan kişilerle ilgili müdahale seçenekleri kısıtlıdır.
- Buna ek olarak, uluslararası koruma ret kararı alan kişilerin genel sağlık sigortalarının iptal edilmesi sıkıntılara ve koruma açıklarına sebebiyet vermektedir.
- Özellikle depremden etkilenen bölgelerde WASH (su, sanitasyon ve hijyen) aktiviteleri donörlerin acil durumun bittiği algısıyla sahayı terk etmeleri nedeniyle yürütülememektedir ve bu durum yakın gelecekte ciddi sağlık sorunlarına ve salgın hastalıklara yol açabilir. Dolayısıyla özellikle kamplarda yaşayan ve WASH desteğine ihtiyacı olan grupların belirlenmesi ve önceliklendirilmesi gerekmektedir.

- Depremden etkilenen illerde oluşturulan geçici yerleşimlerde hassasiyet hala yüksek durumdadır ve özellikle barınma ve gıda dışı ihtiyaçlarla desteklenmelidir.
- Kapatılan mahalleler ve fırsatçı tutumlar nedeniyle kiralar erişme açık mahallelerde kiralarda ciddi bir artış söz konusudur ve Türkiye genelinde kira için nakit yardımına duyulan ihtiyaç artmaktadır.
- Özellikle Hatay, Adıyaman ve Gaziantep'te Çok Amaçlı Nakit Yardımına duyulan ihtiyaç bu alanlardaki mülteci popülasyonunun yüksek olması dolayısıyla ön plandadır.
- Ege bölgesinde ikamet eden mültecilerin daha fazla nakit yardımıyla ve aynı yardımla hedeflenmesi gerekmektedir. Burada yaşayan mülteciler kayda erişimde de sıkıntılar yaşamaktadır.

Önceliklendirilmesi Gereken Müdahale Alanları ve Modaliteler

- Tartışmaların ışığında halihazırda sağlanan nakit yardımlarına devam edilmesi ve yeni çok amaçlı nakit yardımlarının oluşturulması gerektiği kararına varılmıştır. Genel hijyen ürünleri ve menstrüel hijyen ürünleri için nakit yardımların planlandığı not edilmiştir. Kira için nakit programlarına ciddi derecede ihtiyaç gözlemlenmiştir.

Fon Çağrısı

- 3RP altında gerçekleştirilecek olan fon çağrısı süreci yakında başlayacaktır. Ortakların fon çağrısı süreci başlamadan önce halihazırda kılavuz dokümanlara göz atması önerilmektedir. Bu belgeler 3RP altında hangi alanlarda fon çağrısında bulunabileceği hakkında fikir sahibi olmak için ortaklara yardımcı olacaktır.
- Fon çağrılarının tamamlanmasının ardından sektör koordinatörleri kendi sektörleri altında yapılan fon çağrılarını inceleyecektir. Bu incelemenin sonucunda ortaklardan ek bilgi talebi ya da 3RP stratejisiyle daha bağlantılı şekilde fon çağrılarını revize etmeleri istenebilir.
- 3RP zaman akışının aşağıdaki gibi ilerlemesi planlanmıştır:
 - 22 Ekim tarihinde Bilgi Yönetimi Ekibi tarafından bir bilgilendirme çalışmayı düzenlenecektir.
 - 22 Ekim – 1 Kasım tarihleri arasında ortaklar fon çağrısında bulunacaklardır.
 - 4 Kasım – 15 Kasım tarihleri arasında yapılan fon çağrıları sektör koordinatörleri tarafından incelenecek ve gerekirse ortaklardan ek bilgi talebinde bulunulacaktır.
 - 29 Kasım tarihine kadar finansal gereksinimler, ihtiyaç sahiplerinin sayısı ve hedeflenen kişilerin sayısı paylaşılacaktır.
 - Kasım sonunda ulusal paydaş istişare toplantısı düzenlenecektir.
 - Şubat ortasında güncellenmiş rapor lansmanı düzenlenecektir.

Diğer Konular

- N/A